

CONCLUSIONS SUBSEU CONSELL DE SALUT DEL BAIX LLOBREGAT

COM ESTÀ LA SALUT DE LES DONES?

30 de maig de 2022
Auditori de l'Hospital Moisès Broggi
Sant Joan Despí

COMISSIÓ DE SALUT

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

La subseu ha començat a les 18.00 h, i ha estat presidida per tres representants institucionals:

1. Dra. Eugènia Sánchez, en representació de l'Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi,
2. Sra. Belén García Criado, alcaldessa de Sant Joan Despí
3. Sra. Gina Pol Borràs, consellera comarcal de Salut.

La consellera s'ha encarregat de moderar la taula d'expertes, formada per quatre dones professionals de la medicina, que han presentat els seus treballs i investigacions.

Són:

Marina Balanzó Joue. Llicenciada en Farmàcia per la Facultat de Farmàcia de Barcelona. Treballa com a Farmacèutica d'Atenció Primària (AP) a l'Institut Català de la Salut (ICS) des del 2005, actualment com a Farmacèutica d'AP al Servei d'Atenció Primària del Baix Llobregat Centre.

Sara Bonet Monné. Metgessa per la Universitat de Barcelona, especialista i doctora en Farmacologia Clínica per la Universitat Autònoma de Barcelona. Treballa a l'Institut Català de la Salut des de fa més de 20 anys (1997), ubicada actualment a la Subdirecció d'Atenció Primària del Baix Llobregat Centre.

Ambdues assessoren com a expertes en l'ús racional del medicament i la terapèutica a professionals de la sanitat del territori i participen com a expertes a la Comissió de Treball de Salut d'aquest 6è Congrés de les Dones del Baix Llobregat.

Antonia Ortega Díaz, infermera des de l'any 1992. Màster en Metodologia Recerca a les Cures Infermeres per la Universitat de Barcelona 2020 i actualment cursant el segon any de Doctorat a la UB. Postgrau en malalties cardiovasculars, CAD i en cures intensives i urgències. El seu rol professional ha sigut com a infermera assistencial amb trajectòria en la línia de cardiologia, és cofundadora de la Comissió de Nafres per Pressió HDM, infermera clínica de Dermatologia i Infeccions (2010-2012).

Josefina Goberna Tricas, diplomada en Infermeria, sociòloga i doctora en Filosofia. Professora titular a l'Escola d'Infermeria de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut i secretària d'ADHUC – Centre de Recerca Teoria, Gènere i Sexualitat. Actualment és investigadora principal del projecte "Prevenició i detecció de les violències de gènere durant l'embaràs: de la violència masclista a la violència obstètrica" i forma part del projecte europeu "Building intrapartum Research Through Health", construcció de la investigació intrapartum a través de la salut, un enfocament interdisciplinari de tot el sistema per entendre i contextualitzar el treball fisiològic i el naixement.

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

PONÈNCIA

Fotografia de la Salut Física i Mental de les dones del Baix Llobregat", a càrrec de Marina Balanzó Joué i Sara Bonet Monné.

La ponència ha consistit en la presentació de les dades recollides al document de treball elaborat per a la Comissió de Salut del Congrés.

Aquest document recull un conjunt de dades estadístiques desagregades que posen de manifest els principals problemes de salut crònics de les dones de l'àmbit metropolità sud: ansietat (totes les edats excepte dones majors de 75 anys), alteracions del metabolisme lipídic (a partir dels 45 anys), hipertensió arterial (a partir dels 45 anys) i obesitat.

Pel que fa a problemes aguts destaquen: malalties de les dents, bursitis, tendinitis, sinovitis i síndrome de l'espatlla dolorosa (a partir dels 45 anys).

A grans trets els problemes de salut de les dones també contemplen: tabaquisme, abús d'alcohol, salut mental sistema nerviós, patologia endocrina, cardiovascular, anèmia, anorèxia, osteoporosi i aparell locomotor.

I pel que fa les dades de prescripcions actives en les dones de l'Àmbit Metropolità Sud a data de març de 2022, destaquen:

- A partir de la franja d'edat dels 45 anys més del 50% de les dones tenen una prescripció activa en la seva història clínica, percentatge que s'incrementa molt a l'incrementar l'edat.
- Les dones a la franja d'edat de 65-74 anys tenen 4,5 prescripcions actives, i s'incrementen a gairebé 7 a partir dels 75 anys.
- Més del 50% de les dones d'edat entre 65-75 anys tenen prescrit un fàrmac en l'àrea de salut mental, i s'incrementa al 89% en les dones de més de 74.

PONÈNCIA

El risc de ser dona davant les malalties cardiovasculars", a càrrec d'Antònia Ortega Díaz.

S'ha de tenir en compte el risc que hi ha associat a les malalties cardiovasculars per ser dones.

Els infarts de miocardi són atípics i no tenen la mateixa patologia que en els homes. Sovint el diagnòstic és erroni. Més del 50% de les dones ingressades per malaltia cardiovascular tenen més de tres factors de risc.

Malalties cardiovasculars: isquèmia retina, insuficiència cardíaca, ictus, claudicació intermitent, insuficiència renal i infart.

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

Tota la medicina segueix els paràmetres de les Guies de risc cardiovascular 2021 de la Societat Europea de Cardiologia. El risc cardiovascular és el que té una persona de morir o patir. A Espanya hi ha un risc baix.

La revista mèdica Lancet diu que cap al 2030 haurien d'estar definits els indicadors de risc de les dones, ja que tenen una alta probabilitat de patir una malaltia cardiovascular. Es disposa d'uns algorismes que permeten calcular el risc mitjançant unes taules.

Els factors de risc cardiovascular són:

- Modificables: colesterol, abús d'alcohol, hipertensió, sobrepès, dieta no saludable, tabaquisme, sedentarisme, ansietat, estrès i diabetis.
- No modificables: raça, edat, sexe i herència genètica.
- Específics per ser dona: ovaris poliquístics, hipertensió estacional, diabetis gestacional, histerectomia, fogots intensos, càncer de mama, menopausa precoç, menarquia primerenca i part preterme.
- Emergents: contaminació ambiental i acústica, trastorns de la son i insomni i migranya.
- Factors associats al gènere: violència de gènere, factors psicosocials, baix nivell socioeconòmic, educació sanitària insuficient i sobrecarrega cuidadora.

A aquests factors s'han d'afegir les dificultats en el procés des del domicili: dubte si és real, retard per anar a l'hospital i mort abans d'anar. A urgències més retard en el diagnòstic i menys angioplàsties, en l'hospitalització tenen més complicacions i quan tenen l'alta es fa menys rehabilitació cardíaca.

L'infart es caracteritza per tenir pes a la zona de l'esternó, que no canvia amb els moviments ni amb la respiració, a vegades irradia cap a la mandíbula, coll i esquena, braç esquerre (dret). És un dolor agut al pit que s'irradia a l'esquena, sensació de falta d'aire i costa respirar, pressió inusual sobre el pit i cremor, suor freda, mareig, fatiga important, estómac regirat, nàusees o vòmits per dues vegades, ansietat inexplicable que acostuma a anar associada a opressió al pit (una de tres dones en tenen).

L'ictus es caracteritza per la pèrdua de força a la meitat del cos, dificultat per parlar, pèrdua de sensibilitat i formigueig a la meitat del cos, pèrdua sobtada de visió d'un ull, mal de cap molt intens no habitual i confusió.

La conclusió és que les dones tenen molts factors de risc i que es important cuidar-se i tenir-los en compte.

PONÈNCIA

El trauma perinatal", a càrrec de Josefina Goberna Tricas.

L'atenció al naixement en la dècada dels seixanta va passar de la llar a l'hospital sent un gran avenç, però trenta anys després les dones es van queixar d'experiències

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

traumàtiques del part produïdes per la manca de continuïtat, les llargues llistes d'espera, la manca d'informació i implicació i la falta de respecte i sensibilitat.

L'any 2006 el Defensor del Pueblo va recollir aquestes queixes i un any després es publicar des de l'Observatorio Salud y Mujer, un protocol per l'assistència natural al part normal.

El setembre de 2014, l'OMS fa una declaració que diu "les dones tenen dret a una atenció digna i respectuosa en l'embaràs i part, i el dret a no patir violència ni discriminació."

El 2015 Bohran encunya el terme de trauma perinatal i el descriu en set dimensions:

1. abús físic,
2. abús sexual,
3. abús verbal,
4. estigma i discriminació,
5. incompliment dels estàndards professionals de la cura,
6. mala relació entre les dones i els proveïdors,
7. limitacions i condicionants del mateix sistema de salut.

I per últim Sadler en 2016, diu que tot i que hi ha diferents termes, el de la violència obstètrica és el que fa més visible la qüestió de gènere i és on es reconeix que és una violència estructural en totes les seves múltiples formes de falta de respecte i abús. El terme ha sigut adoptat per l'UNESCO.

La consellera de Feminismes del Baix Llobregat, Vicky Castellanos Núñez, ha clos la jornada.

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

Donar a conèixer la visió androcèntrica de la medicina que fonamenta l'existència del fenomen del biaix de gènere en la praxi clínica, definit com la prestació d'assistència mèdica de forma inapropiadament diferent, o similar sobre la base de l'evidència científica disponible a dones i homes.

NOMBRE DE PERSONES QUE HAN PARTICIPAT

22 persones

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

CONCLUSIONS

- Seguir les solucions exposades per la Dra. Carme Valls Llobet a l'obra "Dones invisibles per la medicina".
- Fer més visibles les diferències per raó de gènere a la informació i la pedagogia.
- Les dones tenen dret a una atenció digna i respectuosa segons l'OMS 2014.
- La violència obstètrica és una violència estructural que deriva en manca de respecte i abusos.
- S'hauria de fer més difusió a la comunitat científica i sanitària.
- Donar prioritats a la fita publicada a la revista Lancet de que l'any 2030 es trobin definits els indicadors de risc de les dones per a malalties cardiovasculars.
- La salut és universal i sense discriminació però la igualtat entre dones i homes encara no s'ha assolit. Les dones no tenen les mateixes patologies que els homes però no s'investiga amb perspectiva de gènere.
- Continuar amb el desenvolupament de polítiques feministes, aconseguir més dades desagregades per sexe que permetin identificar les desigualtats per raó de gènere en qualsevol àmbit.

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat